

14.9.2021

VN/16839/2021

Hyvinvointialueiden väliaikaiset valmistelutoimielimet

ALUEVAALIT 2022: ALUEVAALILAUTAKUNNAN TYÖN HALLIN- NOLLINEN TUKEMINEN

Laki sosiaali- ja terveydenhuoltoja ja pelastustointia koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulosta (616/2021; ”toimeenpanolaki”) tuli voimaan 1.7.2021.

Uudistuksessa maahan on perustettu 21 hyvinvointialuetta, joiden päättävänä elimenä toimii vaaleilla valittava aluevaltuusto. Toimeenpanolain 16 §:ssä säädetään, että ensimmäiset aluevaalit toimitetaan sunnuntaina 23.1.2022 ja että vaaleissa valittava valtuusto aloittaa toimikautensa 1.3.2022.

Toimeenpanolain 8 §:ssä säädetään, että kullekin hyvinvointialueelle asetetaan hyvinvointialueen väliaikainen valmistelutoimielin, joka vastaa hyvinvointialueen toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmistelusta siihen saakka, kunnes aluevaltuusto on valittu ja aluevaltuuston asettama aluehallitus on aloittanut toimintansa.

Toimeenpanolain 10 §:n 2 momentin 7 kohdassa puolestaan säädetään, että väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävänä on muun muassa osallistua ensimmäisten aluevaalien järjestämiseen.

Aluevaalien toimittamisesta paikallistasolla huolehtivat kunnat sekä nimenomaan aluevaaleja varten asetettavat uudet vaaliviranomaiset, aluevaalilautakunnat. Kullakin hyvinvointialueella on yksi aluevaalilautakunta. Kuhunkin aluevaalilautakuntaan kuuluu viisi

Postiosoite
Postadress

Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress

Eteläesplanadi 10
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi
Fax

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet
E-post, internet

oikeusministerio@om.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

jäsentä ja vähintään viisi varajäsentä. Aluevaalilautakunta huolehtii aluevaalien ehdokasasettelun viranomaistehtävistä sekä kunnissa laskettavien äänimäärien yhdistämisestä hyvinvointialueen vaalitulokseksi ja vaalituloksen vahvistamisesta. Aluevaalilautakunnat ensimmäisiin aluevaaleihin asettaa asianomainen aluehallintovirasto 30.9.2021 mennessä. Seuraaviin aluevaaleihin aluevaalilautakunnat asettaa kukin aluevaltuusto.

Oikeusministeriö kehottaa väliaikaisia valmistelutoimielimiä huolehtimaan siitä, että aluevaalilautakunnilla on toiminnassaan riittävä hallinnollinen tuki. Käytännössä tämä tarkoittaa muun muassa seuraavaa:

Kokouskaupunki ja kokouspaikka. Valmistelutoimielimen on varauduttava tarjoamaan aluevaalilautakunnalle kokouspaikka. Luontevinta lienee, että aluevaalilautakunta kokoontuisi samassa kaupungissa/kunnassa kuin missä vaaleissa valittava valtuusto tulee kokoontumaan. Aluevaalilautakunnalla on viisi lakisääteistä kokousta marras-, joului- ja tammikuussa, mutta se kokoontuu todennäköisesti useamminkin. Myös lautakunnan ottamalle henkilöstölle tulee tarvittaessa varata työskentelytilat.

Sihteeristö ja muu henkilöstö. Vaalilain (714/1998) 12 b §:n 3 momentin mukaan aluevaalilautakunta ottaa itselleen sihteerin ja mahdollisen muun henkilöstön. Sihteeri toimii lautakunnan esittelijänä ja hänen olisi hyvä olla perehtynyt tai kyetä perehtymään vaalilain säännöksiin. Sihteeri ja muu henkilöstö ovat käytännössä sivutoimisia. Koska aluevaalilautakunta ei suorita äänenlaskentaa, henkilökunnan tarve ei liene kovin suuri. Aluevaalilautakunnat voivat ottaa henkilöstökseen käytännössä keitä tahansa, esimerkiksi kuntien keskusvaalilautakuntien tai vaalipiirilautakuntien käyttämää henkilöstöä. Valmistelutoimielimen tulee kuitenkin varautua antamaan myös omasta henkilöstöstään henkilöitä sivutoimisesti aluevaalilautakunnan käyttöön.

Aluevaalilautakunnan jäsenten ja henkilöstön palkkiot. Vaalilain 188 §:n 2 momentin mukaan aluevaalilautakunnan kustannuksista vastaa hyvinvointialue. Käytännössä tämä tarkoittaa muun muassa, että aluevaalilautakunnan jäsenille maksetaan palkkiot hyvinvointialueen varoista. Jos lautakunta ottaa henkilöstönsä hyvinvointialueen ulkopuolelta, myös sille tulee maksaa palkkiot. Valmistelutoimielimen tulee laatia päätös maksettavista kokous-, työtunti- ym. palkkiosta mahdollisimman pian. Palkkiotason määrää kukin hyvinvointialue itse, mutta se voi ottaa mallia esimerkiksi kuntien keskusvaalilautakuntien jäsenilleen ja henkilöstölleen maksamista palkkioista. Luonteva verkkokunta voisi olla esimerkiksi se kunta, jonka alueella aluevaalilautakunta tulee kokoontumaan.

IT-laitteet. Aluevaalilautakunta käyttää oikeusministeriön vaalitietojärjestelmää. Sitä varten se tarvitsee käyttöönsä tavanomaiset IT-laitteet, esimerkiksi muutaman työase-
man ja Internet-yhteydet. Valmistelutoimielimen on varauduttava huolehtimaan siitä,
että tällaiset laitteet ja tarvikkeet ovat tarvittaessa aluevaalilautakunnan käytössä. Jos
aluevaalilautakunta rekrytoi henkilöstökseen esimerkiksi kunnan keskusvaalilautakun-
tien tai vaalipiirilautakuntien käyttämiä henkilöitä, nämä voivat mahdollisesti käyttää
omien organisaatioidensa laitteita.

Aluevaalilautakuntien koulutus ja ohjeistus. Aluevaalilautakuntien koulutuksesta ja
ohjeistuksesta huolehtii oikeusministeriö. Koulutus tapahtuu verkkokoulutuksena.

Aluevaalilautakunnan yhteystiedot. Aluevaalilautakunta ilmoittaa yhteystietonsa väli-
aikaiselle valmistelutoimielimelle asettamisensa jälkeen.

Lisätietoja. Lisätietoja oikeusministeriössä antavat

-vaalijohtaja Arto Jääskeläinen (puh. 02951 50128, arto.j.jaaskelainen@gov.fi);

-neuvotteleva virkamies Heini Huotarinen (puh. 02951 50127, heini.huotarinen@gov.fi);

-erityisasiantuntija Laura Nurminen (puh. 02951 50008, laura.nurminen@gov.fi);

-erityisasiantuntija Elina Siljamäki (puh. 02951 50248, elina.siljamaki@gov.fi) sekä

-IT-asioissa vaalituki (puh. 02956 65609, vaalituki@om.fi).

Vaalijohtaja

Arto Jääskeläinen

Neuvotteleva virkamies

Heini Huotarinen

TIEDOKSI: Sosiaali- ja terveysministeriö
Valtiovarainministeriö, Kunta-osasto
Suomen Kuntaliitto